

УДК [657+657.6]:330.341

Куциньська М.В.

кандидат економічних наук,

доцент кафедри економіки промисловості та організації виробництва
Українського державного хіміко-технологічного університету

СКЛАДОВІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ОБ'ЄКТИ ОБЛІКУ

THE COMPONENTS OF INVESTMENT AND INNOVATION ACTIVITIES AS ACCOUNTING OBJECTS

АНОТАЦІЯ

Проведено аналіз нормативної та спеціальної літератури стосовно теоретичних та методичних основ здійснення інвестиційної та інноваційної діяльності підприємствами в Україні у царині відображення складових таких видів діяльності у системі обліку суб'єктів господарювання. Виявлено особливості облікового відображення доходів, витрат та результатів інвестиційної та інноваційної діяльності з метою прийняття зважених обґрунтованих рішень у процесі управління такими видами діяльності.

Ключові слова: інвестиційна діяльність, об'єкти інвестиційної діяльності, суб'єкти інвестиційної діяльності, інноваційна діяльність, об'єкти інноваційної діяльності, суб'єкти інноваційної діяльності, облікові аспекти.

АННОТАЦИЯ

Проведен анализ нормативной и специальной литературы относительно теоретических и методических основ осуществления инвестиционной и инновационной деятельности предприятиями в Украине в области отображения составляющих таких видов деятельности в системе учета субъектов хозяйствования. Выявлены особенности учетного отображения доходов, затрат и результатов инвестиционной и инновационной деятельности с целью принятия взвешенных обоснованных решений в процессе управления такими видами деятельности.

Ключевые слова: инвестиционная деятельность, объекты инвестиционной деятельности, субъекты инвестиционной деятельности, инновационная деятельность, объекты инновационной деятельности, субъекты инновационной деятельности, учетные аспекты.

ANNOTATION

The analysis of normative and professional literature concerning with theoretical and methodological bases of the investment and innovative activities of enterprises in Ukraine in the area of reflection components of such activities in the entities accounting system was done. The peculiarities of accounting reflection of income, expenses and the results of investment and innovative activities in order to take informed and suspended decisions in the management process of such activities were founded.

Keywords: investment activity, investment objects, subjects of investment activity, innovation activity, innovation objects, subjects of innovation activity, accounting aspects.

Постановка проблеми. Стрімкий розвиток і глобальна трансформація сьогодишніх економічних відносин, зміна та перепрофілювання багатьох напрямів і сфер суспільного виробництва відповідно до сучасного етапу досягнень світового науково-технічного прогресу вимагають посилення підприємствами, зокрема й українськими суб'єктами господарювання, своєї інвестиційної та інноваційної привабливості, а також запровадження досягнень науково-технічного прогресу у виробничі, управлінські, фінансові та інші процеси.

Важливим елементом управління інвестиційними та інноваційними процесами у межах конкретного підприємства є формування адекватної існуючим вимогам зовнішнього та внутрішнього середовища інформаційної бази, на основі даних якої керівники різних рівнів управління зможуть зважено приймати обґрунтовані управлінські рішення. На сьогоднішній день такою інформаційною базою може виступати система обліку підприємства.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. На сучасному етапі розвитку економічної думки проблемам та питанням формування науково обґрунтованої інформаційної бази для управління інвестиційною та інноваційною діяльністю суб'єктів господарювання різних галузей економіки України у спеціальній літературі приділяється увага, однак досить узагальнено та тезисно. Так, у деяких роботах наводяться підходи до створення інформаційного забезпечення управління витратами та доходами інвестиційної та інноваційної діяльності [1, с. 58-60], до облікового відображення господарських операцій, пов'язаних з виникненням витрат на інновації та інвестиційних витрат, й відповідних показників у фінансовій звітності [2, с. 73; 3, с. 209-210; 4, с. 303; 5, с. 152-153] та пропонуються напрями щодо розробки обліково-аналітичного забезпечення управління інвестиціями та інноваціями конкретних галузей економіки України, зокрема сільського господарства [6, с. 78-79] та фармацевтичних підприємств [7, с. 78-79]. При цьому, враховуючи результати аналізу стану та специфіки діяльності галузей економіки України, доцільно зазначити, що приділення уваги таким питанням є досить актуальним, оскільки до провідних галузей економіки України, які інтенсивно здійснюють інвестиційну та інноваційну діяльність, відносяться машинобудування, хімічна, нафтохімічна, металургійна, легка, харчова та інші галузі [8, с. 177].

Постановка завдання. Метою дослідження є обґрунтування та узагальнення теоретичних та методичних положень щодо створення інформаційної бази управління інвестиційною та інноваційною діяльністю українських суб'єктів господарювання на основі даних системи обліку

підприємств щодо складових таких видів діяльності як об'єктів обліку.

Основним завданням дослідження є проведення аналізу та узагальнення положень нормативної та спеціальної літератури стосовно теоретичних та методичних основ здійснення інвестиційної та інноваційної діяльності підприємствами в Україні та виявлення особливостей облікового відображення складових інвестиційної та інноваційної діяльності, зокрема доходів, витрат та результатів, з метою прийняття на цій інформаційній основі зважених обґрунтованих рішень в процесі управління такими видами діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», інвестиційна діяльність – це придбання та реалізація тих необоротних активів, а також тих фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів [9]. Враховуючи норми чинного в Україні законодавства щодо облікових питань, доцільно зазначити, що під фінансовими інвестиціями розуміють вкладення коштів у різні фінансові активи, серед яких найзначнішу частку посідають вкладення у цінні папери. Фінансова інвестиція передбачає придбання корпоративних прав, цінних паперів, деривативів та інших фінансових інструментів. Методологічні засади стосовно відображення інформації про фінансові інвестиції в обліку регламентуються П(с)БО 12 «Фінансові інвестиції» [10]. Еквівалентами грошових коштів виступають короткострокові високоліквідні фінансові інвестиції, які вільно конвертуються у певні суми грошей і які характеризуються незначним ризиком зміни вартості.

Загалом, інвестиційна діяльність, з одного боку, передбачає здійснення витрат, які пов'язані з придбанням необоротних активів, фінансовими вкладеннями у придбання цінних паперів, внесками у статутний капітал інших суб'єктів господарювання, витратами у разі зменшення частки інвестора у власному капіталі об'єкта інвестування при оцінці фінансових інвестицій за методом участі у капіталі, ліквідацією і зменшенням корисності необоротних активів та фінансових інвестицій, втратами від курсових різниць за перерахунком монетарних статей інвестиційної діяльності тощо. З іншого боку, інвестиційна діяльність спрямована на отримання доходів у вигляді дивідендів, відсотків, збільшення вартості інвестицій за методом участі у капіталі, виручки від реалізації необоротних активів та фінансових інвестицій, збільшення корисності необоротних активів, курсових різниць від перерахунку монетарних статей інвестиційної діяльності, вартості отриманих матеріальних цінностей від ліквідації основних засобів тощо.

Аналізуючи норми Закону України «Про інвестиційну діяльність», до об'єктів інвестиційної діяльності в Україні доцільно віднести,

а саме: новостворювані та ті, що реконструюються, основні фонди, а також обігові кошти в усіх галузях економіки; цінні папери (акції, облигації тощо, окрім векселів); цільові грошові внески; науково-технічну продукцію та інші об'єкти власності; майнові права та право на інтелектуальну власність тощо. Суб'єктами ж інвестиційної діяльності, відповідно до норм зазначеного закону, виступають: інвестори (замовники); виконавці робіт (підрядники, субпідрядники); користувачі об'єктів інвестиційної діяльності; постачальники товарно-матеріальних цінностей, обладнання та проектної продукції; різні юридичні особи (банківські, страхові та посередницькі організації, інвестиційні фонди) тощо [11].

Інформація стосовно руху грошових коштів у результаті інвестиційної діяльності підприємства, відповідно до норм діючого законодавства щодо формування фінансової звітності, відображається у формі № 3 «Звіт про рух грошових коштів», яка складається за прямим або непрямим методом згідно з нормами НП(С)БО 1 [9]. У зазначеній формі фінансової звітності має відображатися інформація стосовно: надходження грошових коштів від реалізації фінансових інвестицій та необоротних активів; надходження грошових коштів від отриманих відсотків та дивідендів; надходження грошових коштів від деривативів; інших надходжень грошових коштів від інвестиційної діяльності; витрачання грошових коштів на придбання фінансових інвестицій та необоротних активів; виплат грошових коштів за деривативами; інших платежів, пов'язаних зі здійсненням інвестиційної діяльності.

Важливе місце у системі управління інвестиційною діяльністю підприємства посідають питання облікового відображення капітальних інвестицій. Підприємство здійснює капітальні інвестиції, проводячи придбання, виготовлення та відбудову об'єктів основних засобів та інших необоротних матеріальних активів, а також виготовлення об'єктів нематеріальних активів та придбання й виробування довгострокових біологічних активів.

Не менш важливе місце в обліку інвестиційної діяльності підприємства посідають питання облікового відображення фінансових інвестицій. Це пов'язано перш за все з тим, що фінансові інвестиції, у залежності від їх строку та виду (довгострокові фінансові інвестиції (інвестиції пов'язаним сторонам за методом обліку участі у капіталі, інші інвестиції пов'язаним сторонам, інвестиції непов'язаним сторонам) та поточні фінансові інвестиції), мають певні особливості та відмінності під час їх документального відображення та обліку.

Частіше за все здійснення інвестиційної діяльності передбачає наявність значних за обсягами та розмірами витрат. Витрати інвестиційної діяльності – це витрати, пов'язані з придбанням тих необоротних активів, а також

тих фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів. До складу витрат інвестиційної діяльності входять: витрати, пов'язані з придбанням необоротних активів; фінансові вкладення у придбання цінних паперів; внески у статутний капітал інших суб'єктів господарювання; витрати у разі зменшення частки інвестора у власному капіталі об'єкта інвестування при оцінці фінансових інвестицій за методом участі в капіталі; витрати, пов'язані з ліквідацією та зменшенням корисності необоротних активів та фінансових інвестицій; втрати від курсових різниць за перерахунком монетарних статей інвестиційної діяльності тощо.

Про зменшення корисності можливо говорити лише щодо таких необоротних активів, як: основні засоби; інші необоротні матеріальні активи (крім тих, амортизація за якими нараховується з використанням методів «50/50» та «100%»); нематеріальні активи; фінансові інвестиції (крім тих, які обліковуються за справедливою вартістю); необоротні активи, що утримуються для продажу; інвестиційна нерухомість.

Аналізуючи існуючі положення та норми щодо обліку необоротних активів, слушно зазначити, що зменшення-відновлення корисності слід відрізнити від переоцінки. Це пов'язано з тим, що причиною здійснення переоцінки є частіше за все кількісні зміни, тобто переоцінку пов'язують зі зміною вартості; причиною ж зменшення-відновлення корисності є якісні зміни об'єктів. Крім того, переоцінка носить добровільний характер, на відміну від зменшення-відновлення корисності. У результаті переоцінки первісна вартість активу, яка відображена за історичною (фактичною) собівартістю, може як зменшуватися, так і збільшуватися. При цьому оцінка зміни корисності не дає підприємству можливості відобразити у фінансовій звітності актив за сумою більше історичної (фактичної) собівартості.

Проаналізувавши норми чинного в Україні законодавства щодо облікового відображення даних про діяльність підприємства у формах фінансової звітності, можна зазначити, що інформація стосовно витрат інвестиційної діяльності має відображатися у формі фінансової звітності № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний доход)» у розділі I «Фінансові результати», а саме у рядках: «Інші витрати»; «Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування». У формі № 3 «Звіт про рух грошових коштів» інформація про витрачання грошових коштів на інвестиційну діяльність має відображатися у розділі II «Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності», а саме у рядках: «Витрачання на придбання фінансових інвестицій» (виплати грошових коштів на придбання акцій чи боргових зобов'язань інших підприємств, а також часток участі у капіталі інших підприємств); «Витрачання на придбан-

ня необоротних активів» (виплати грошових коштів для придбання (створення) основних засобів, нематеріальних активів чи інших необоротних активів (крім фінансових інвестицій)); «Виплати за деривативами» (виплати грошових коштів за деривативами, у тому числі за ф'ючерсними та форвардними контрактами, контрактами «своп» та опціонами); «Витрачання на надання позик» (суми наданих у звітному періоді позик); «Витрачання на придбання дочірнього підприємства чи іншої господарської одиниці»; «Інші платежі».

Понесення витрат у рамках здійснення інвестиційної діяльності передбачає отримання економічних вигод у майбутньому у вигляді доходів. Спираючись на норми діючого законодавства, можна стверджувати, що доходи інвестиційної діяльності – це доходи від реалізації тих необоротних активів, а також тих фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів. Отже, до складу доходів інвестиційної діяльності входять: дивіденди; відсотки; збільшення вартості інвестицій за методом участі у капіталі; виручка від реалізації необоротних активів та фінансових інвестицій; доходи, пов'язані зі збільшенням корисності необоротних активів; доходи від курсових різниць від перерахунку монетарних статей інвестиційної діяльності; вартість одержаних матеріальних цінностей від ліквідації основних засобів тощо.

Узагальнивши існуючі підходи до формування фінансової звітності за результатами здійснення різних видів діяльності підприємствами, доцільно зазначити, що інформація стосовно доходів інвестиційної діяльності має відображатися у формі фінансової звітності № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний доход)» у розділі I «Фінансові результати», а саме у рядках: «Інші доходи»; «Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування». У формі № 3 «Звіт про рух грошових коштів» інформація про надходження грошових коштів від інвестиційної діяльності має відображатися у розділі II «Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності», а саме у рядках: «Надходження від реалізації фінансових інвестицій» (суми коштів, які надійшли від продажу акцій чи боргових зобов'язань інших підприємств, а також частки у капіталі інших підприємств); «Надходження від реалізації необоротних активів» (надходження від продажу інвестиційної нерухомості, необоротних активів, утриманих для продажу, та груп вибуття, а також інших необоротних активів (крім фінансових інвестицій)); «Надходження від отриманих відсотків» (надходження коштів у вигляді відсотків за позики тощо, надані іншим сторонам за фінансовими інвестиціями у довгострокові цінні папери, за використання наданих у фінансову оренду необоротних активів тощо); «Надходження від отриманих дивідендів» (грошові надходження у вигляді дивідендів як ре-

зультату придбання акцій чи часток у капіталі інших підприємств); «Надходження від деривативів» (грошові надходження від ф'ючерсних та форвардних контрактів, контрактів «своп» та опціонів); «Надходження від погашення позик» (надходження грошових коштів від повернення позик, наданих іншим сторонам, пов'язаних з інвестиційною діяльністю); «Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці»; «Інші надходження». Результат руху грошових коштів від інвестиційної діяльності підприємства за звітний період відображається у формі фінансової звітності № 3 «Звіт про рух грошових коштів» у розділі II «Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності» у рядку «Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності».

Здійснення інвестиційної діяльності безпосередньо пов'язане із впровадженням у виробничі, управлінські, фінансові та інші процеси досягнень науково-технічного прогресу, на який впливають результати інноваційної діяльності. Згідно з Законом України «Про інноваційну діяльність», інноваційна діяльність – це діяльність, що спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг [12]. Базуючись на результатах аналізу норм чинного в Україні законодавства щодо інвестиційної та інноваційної діяльності, до інновацій доцільно віднести новаторські (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукцію або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, котрі істотно покращують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери.

Аналізуючи норми Закону України «Про інноваційну діяльність», до об'єктів інноваційної діяльності доцільно віднести, а саме: інноваційні програми і проекти; нові знання та інтелектуальні продукти; виробниче обладнання та процеси; інфраструктуру виробництва і підприємництва; організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, котрі істотно покращують структуру і якість виробництва і (або) соціальної сфери; сировинні ресурси, засоби їх видобування і переробки; товарну продукцію; механізми формування споживчого ринку і збуту товарної продукції та ін. Суб'єктами ж інноваційної діяльності можуть бути фізичні і (або) юридичні особи України, фізичні і (або) юридичні особи іноземних держав, особи без громадянства, об'єднання цих осіб, які провадять в Україні інноваційну діяльність і (або) залучають майнові та інтелектуальні цінності, вкладають власні чи запозичені кошти в реалізацію в Україні інноваційних проектів [12].

Для здійснення суб'єктами інноваційної діяльності мають бути наявними конкретні джерела фінансової підтримки, до яких, згідно з

нормами чинного законодавства, частіш за все, відносяться: кошти Державного бюджету України; кошти місцевих бюджетів; власні кошти спеціалізованих державних і комунальних інноваційних фінансово-кредитних установ; власні чи запозичені кошти суб'єктів інноваційної діяльності; кошти та інвестиції будь-яких фізичних і юридичних осіб; інші джерела, не заборонені законодавством України. Результатом використання таких джерел фінансування під час інноваційної діяльності є інноваційна продукція, яка може мати конкретну матеріальну форму або бути в нематеріальній формі (наприклад, ноу-хау). З метою забезпечення права власності на результати інноваційної діяльності розробником або автором даного продукту необхідно оформити відповідні права. Творці нововведень оформлюють на них авторські та суміжні з ними права. Виникає таке юридичне поняття, як інтелектуальна власність. Зазначені права є підтвердженням відображення прав інтелектуальної власності в системі обліку. Науково-прикладний результат може послужити основою для створення нематеріального активу, і, саме починаючи з цього моменту, бухгалтер може почати формувати первинну вартість нематеріального активу – інновації. Нематеріальний актив, отриманий в результаті розробки, знаходить своє відображення у формах фінансової звітності в тому випадку, якщо підприємство має: намір, технічну можливість і ресурси для доведення нематеріального активу до стану, в якому він придатний для реалізації або використання; можливість отримання майбутніх вигод від реалізації або використання нематеріального активу; інформацію для достовірного визначення витрат, пов'язаних з розробкою нематеріального активу.

Проаналізувавши та узагальнивши норми діючого законодавства, можна виокремити три варіанти обліку витрат інноваційної діяльності. Так, якщо інноваційний процес підприємства обмежується лише проведенням досліджень та розробок без подальшого продовження інноваційного процесу (інноваційний процес завершився на етапі отримання результатів досліджень та розробок), то усі витрати, пов'язані з їх проведенням, доцільно та можливо акумулювати у складі загальних витрат на дослідження та розробки (1-й варіант). Якщо інноваційний процес підприємства завершується виробленням та, у подальшому, реалізацією інноваційної продукції, при відображенні в обліку витрат, пов'язаних з виробництвом та реалізацією такої продукції, слушно використовувати стандартну методику обліку витрат при виробництві та реалізації готової продукції (2-й варіант). У разі здійснення, згідно з проектною документацією, попередньої оплати заздалегідь усіх етапів інноваційного процесу, результатом реалізації якого має стати отримання інноваційної продукції, для обліку витрат такого процесу доцільно, нарівні з іншими витратними рахунками, застосу-

вати рахунок, який агрегує інформацію стосовно витрат майбутніх періодів (3-й варіант) [13].

Доходи від інноваційної діяльності підприємства відображаються в залежності від того, яким чином та який конкретний продукт отримано у результатів здійснення такого виду діяльності. Частіш за все, доходи від інноваційної діяльності відображаються у складі іншого операційного доходу, однак, якщо результатом інноваційної діяльності є продукція або товари, то такий дохід можливо відображати у складі доходів від реалізації. Крім цього, особливістю здійснення інноваційної діяльності підприємствами різних галузей економіки України є, як підтверджують дослідження статистичних даних, наявність цільового фінансування такого виду діяльності, тобто наявності цільових коштів та доходів майбутніх періодів. В обліку для відображення такої інформації використовуються рахунки, на яких узагальнюється інформація стосовно обсягів цільового фінансування та розмірів доходів майбутніх періодів.

Стосовно відображення витрат, доходів та результатів інноваційної діяльності у формах фінансової звітності, слушно зазначити, що окремих розділів або рядків для відображення таких даних, як свідчать результати проведеного аналізу, не передбачено нормами діючого законодавства. Частіш за все, такі види витрат, доходів та результатів відображаються разом з інформацією щодо витрат, доходів та результатів інвестиційної діяльності.

Підприємства, що займаються інноваційною діяльністю, відповідно до норм чинного законодавства мають складати специфічні форми статистичної звітності, зокрема форму № 1-інновація (річна), дані якої мають надавати відомості щодо складу інноваційної продукції конкретного підприємства, обсягів реалізації інноваційної продукції, витрат, понесених для отримання нового виду продукції або для удосконалення технології процесу виробництва підприємства тої. Іноді для заповнення зазначеної форми статистичної звітності досить складно виокремити із загального обсягу облікової інформації дані щодо доходів, витрат та результатів, котрі безпосередньо пов'язані з інноваційною діяльністю.

Загалом, у формах фінансової звітності, що складаються підприємствами на сьогодні, також досить складно визначити інформацію, що характеризує облікові аспекти безпосередньо інноваційної діяльності підприємства.

Підсумовуючи усе вищевикладене та проаналізоване, доцільно зазначити, що головна роль обліку як інформаційної бази управління інвестиційною та інноваційною діяльністю українських підприємств полягає у створенні даних для:

- формування інвестиційної та інноваційної стратегій підприємства;
- визначення шляхів удосконалення інвестиційно-інноваційної бази підприємств і галузей економіки;

- розрахунку витрат на створення інноваційного продукту та визначення розмірів й обсягів інвестицій;

- обґрунтування напрямів зниження витрат на створення нового або удосконалення існуючого продукту;

- формування підходів до оптимізації механізмів розрахунку собівартості інноваційної продукції та визначення обсягів та розмірів інвестицій;

- бізнес-планування майбутніх фінансових надходжень від здійснення інвестиційної та інноваційної діяльності;

- прогнозування прибутковості та рентабельності інвестиційної та інноваційної діяльності;

- оцінки ефективності інвестиційних та інноваційних проектів;

- оцінки ефективності здійснення інвестиційної та інноваційної діяльності в цілому;

- визначення шляхів збільшення інвестиційної та інноваційної привабливості підприємства тощо.

Висновки. Таким чином, на основі проведеного аналізу та узагальнення положень нормативної та спеціальної літератури стосовно теоретичних та методичних положень здійснення інвестиційної та інноваційної діяльності суб'єктами господарювання в Україні виявлено особливості облікового відображення складових таких видів діяльності у системі обліку підприємств, виокремлено проблемні аспекти та питання, які потребують нагального вирішення, що дозволить у подальшому сформувати методичний підхід до створення інформаційної бази, на основі даних якої менеджери різних рівнів управління зможуть здійснювати планування, організацію та контроль інвестиційної та інноваційної діяльності з урахуванням специфіки виду діяльності підприємства в залежності від галузі економіки, до котрої належить підприємство.

Напрямом подальших досліджень у цій науковій царині має стати розробка методичних підходів до відображення даних щодо витрат, доходів та результатів інноваційного характеру у системі обліку підприємства та формах фінансової звітності з урахуванням специфіки галузей економіки України з метою формування інформаційної бази для прийняття керівниками різних рівнів управління зв'язаних обґрунтованих управлінських рішень щодо подальших перспектив розвитку та удосконалення інвестиційної та інноваційної діяльності підприємства.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Кантаєва О.В. Проблеми аудиту діяльності підприємств та напрямки їх вирішення / О.В. Кантаєва, Є.В. Казьмін // Вісник ЖДТУ. Економічні науки. – Житомир : ЖДТУ, 2011. – № 3(57). – С. 58-61.
2. Гик В.В. Узагальнення інформації про витрати на інновації у звітності підприємства / В.В. Гик // Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток бухгалтерського

- обліку, контролю та аналізу у сучасних концепціях управління». – Сімферополь : ДІАЙПІ, 2012. – С. 72-73.
3. Иваншина Г.Ю. Учетно-аналитическое управление инвестиционно-инновационной деятельностью предприятия / Г.Ю. Иваншина // Збірка тез доповідей учасників I Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «Удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління діяльністю суб'єктів господарювання». – Макіївка : МЕРГ, 2012. – С. 208-210.
 4. Ткачук А.О., Пронь В.К. Облік інноваційної діяльності / А.О. Ткачук, В.К. Пронь // Матеріали першої міжнародної науково-практичної конференції «Удосконалення обліку, аналізу, аудиту і звітності в сучасних умовах глобалізаційних процесів в світовій економіці». – Ужгород : УжНУ, 2010. – С. 303-304.
 5. Ліба Н.С. Формування бухгалтерської моделі інноваційних витрат / Н.С. Ліба // Матеріали першої міжнародної науково-практичної конференції «Удосконалення обліку, аналізу, аудиту і звітності в сучасних умовах глобалізаційних процесів в світовій економіці». – Ужгород : УжНУ, 2010. – С. 152-154.
 6. Дідух Д.М. Обліково-аналітичне забезпечення інноваційної діяльності сільськогосподарських підприємств / Д.М. Дідух // Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток бухгалтерського обліку, контролю та аналізу у сучасних концепціях управління». – Сімферополь : ДІАЙПІ, 2012. – С. 77-79.
 7. Юрченко О.А. Проблеми обліку витрат на дослідження і розробку на фармацевтичних підприємствах / О.А. Юрченко // Збірник праць Всеукраїнської науково-практичної конференції «Досвід роботи підприємств при фінансовій кризі». – Миколаїв : Ділова інформація, 2012. – С. 78-79.
 8. Польша Н.М. Сучасний стан та проблеми стратегічного розвитку інноваційної діяльності в Україні / Н.М. Польша // Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції «Облік, контроль і аналіз в управлінні підприємницькою діяльністю». – Черкаси : ЧДТУ, 2008. – С. 177-179.
 9. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73, зі змін та доп. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
 10. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 26.04.2000 № 91, зі змін та доп. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0284-00>.
 11. Закон України від 18.09.1991 № 1560-XII «Про інвестиційну діяльність» зі змін та доп. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>.
 12. Закон України від 04.07.2002 № 40-IV «Про інноваційну діяльність» зі змін та доп. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.
 13. Куцинська М.В. Аналіз існуючих підходів до обліку витрат інноваційної діяльності / М.В. Куцинська // Сьвременни проблеми на региональному розвитку: Събрани статии. Т. 2. – Академично издателство на Аграрния университет Пловдив, България, 2014. – С. 104-106.